

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับยุคสมัย และสามารถแสดงออกถึงลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมได้มากขึ้น ยังหาข้อสรุปและแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจนไม่ได้ การวิจัยนี้จึงได้ทำการสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เฉพาะที่มีการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะไทย ร่วมกับการศึกษาลักษณะดั้งเดิมขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาลักษณะไทยและในการสร้างภาพจำลอง สำหรับใช้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป กลุ่มละ 150 คน โดยมุ่งศึกษาคำความเป็นลักษณะไทยและค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่สถาปนิกสร้างสรรค์ขึ้นเปรียบเทียบกับการสร้างภาพจำลอง และศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้และการยอมรับลักษณะไทยระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในอนาคตต่อไป

แนวทางการสรุปผลของวิจัย

1. สรุปการวิเคราะห์ค่าความเป็นลักษณะไทยและค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่สถาปนิกสร้างสรรค์ขึ้นเปรียบเทียบกับการสร้างภาพจำลอง
2. สรุปการวิเคราะห์การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่
3. สรุปการวิเคราะห์ความคิดเห็นทั่วไปและแนวทางการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

เสนอแนวทางสรุปการวิจัย ด้วยการนำผลการวิจัยที่ได้มาทำการแจกแจงผลลัพธ์ เสนอเป็นตารางแสดงผล โดยการพิจารณาจากค่า t เป็นลำดับแรก และพิจารณาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) หากมีความแตกต่างกัน เพื่อหาทิศทางของค่าที่ได้จากการวิจัย ด้วยการจัดเรียงผลการวิจัยออกเป็นลำดับ จากลักษณะตัวแปรที่ทำการศึกษา การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย และการวิเคราะห์ความคิดเห็นทั่วไป ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น มีรายละเอียดต่อไป

1. สรุปการวิเคราะห์ค่าความเป็นลักษณะไทยและค่าความเหมาะสม จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่สถาปนิกสร้างสรรค์ขึ้น เปรียบเทียบกับการสร้างภาพจำลอง (ดูตารางที่ 6.1)

พบว่า รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ มีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีลักษณะไทยเด่นชัดตามลำดับจากกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป ได้แก่

- การมีค้ำยันภาคเหนือ
- การมียอดจั่วภาคใต้
- การมีกาแล
- การมีรายละเอียดการย่อมุมเสา
- การมีรายละเอียดหน้าจั่วลายโครงสร้าง

2. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีลักษณะไทยเด่นชัดตามลำดับจากความเห็นของกลุ่มสถาปนิก แต่กลุ่มบุคคลทั่วไปไม่เห็นความแตกต่างระหว่างรูปแบบจริงกับรูปแบบจำลอง ได้แก่

- การมีรายละเอียดหน้าจั่วภาคอีสาน
- การมียอดจั่วภาคอีสาน

3. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีลักษณะไทยเด่นชัดตามลำดับจากความเห็นของกลุ่มบุคคลทั่วไป แต่กลุ่มสถาปนิกไม่เห็นความแตกต่างระหว่างรูปแบบจริงกับรูปแบบจำลอง ได้แก่

- การมีรายละเอียดหัวเสา
- การมีหัวแป

4. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีลักษณะไทยไม่เด่นชัดจากกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป ได้แก่

- รูปแบบบันลอม (ในกรณีบันลอมมีขาเปรียบเทียบกับบันลอมไม่มีขา)

อย่างไรก็ตาม ลักษณะไทยที่เด่นชัดจากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ มาจากรูปแบบและปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต ซึ่งได้รับอิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ อันได้แก่ คติความเชื่อ วัฒนธรรมท้องถิ่น สภาพสังคมและเศรษฐกิจ รวมทั้งข้อจำกัดด้านวัสดุและเทคโนโลยี ทำให้เกิดรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ เช่น การมีค้ำยันของเรือนไทยภาคเหนือและภาคกลาง การมีกาแลของเรือนกาแล การมียอดจั่วของเรือนไทยภาคอีสานและเรือนไทยมุสลิมภาคใต้ เป็นต้น

2. รูปแบบมีการพัฒนาสอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางสังคม วิธีการดำเนินชีวิต ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลมากขึ้น และโดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนา

3. การประยุกต์ใช้รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับที่ตั้ง ประเภทของอาคาร และเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น เช่น การมียอดจั่ว การมีกาแล การมีค้ำยัน และการมีรายละเอียดหน้าจั่วลายโครงสร้างของภาคเหนือ เป็นต้น เพื่อเกิดงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีคุณค่า และสามารถสะท้อนเอกลักษณ์ไทยได้มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ทิศทางการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จำเป็นต้องสืบสานรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในอดีต ซึ่งโดยนัยย่อมนัยความว่าจะต้องพัฒนาร่วมไปกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

2. สรุปการวิเคราะห์การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ดูตารางที่ 6.2)

พบว่า ส่วนใหญ่การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย จากการใช้อ็องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไปมีความแตกต่างกัน แบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่กลุ่มสถาปนิกสามารถรับรู้และยอมรับลักษณะไทยได้ดีกว่ากลุ่มบุคคลทั่วไปตามลำดับ ได้แก่

- การมีรายละเอียดการมีย่อมุมเสา
- การเจาะช่องหน้าต่างแคบและยาวมีปลายตัด
- การมียอดจั่วภาคอีสาน

2. รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่กลุ่มบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้และยอมรับลักษณะไทยได้ดีกว่ากลุ่มสถาปนิกตามลำดับ ได้แก่

- การมีค้ำยันภาคเหนือ

- การมีกาแลทตรง
 - การมีรายละเอียดหน้าจั่วลายโครงสร้าง
 - การมีรายละเอียดหน้าจั่วลายตาเวน
3. กรณีอื่น ๆ ที่ไม่มีความชัดเจนจากกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป ได้แก่
- รูปแบบของปั้นลมมีขา

จากผลการวิจัยพบลักษณะสำคัญของการรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ดังต่อไปนี้

1. แม้ว่ารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบในอดีต กลุ่มสถาปนิกก็สามารถรับรู้และการยอมรับลักษณะไทยได้ดี เพราะว่าการที่กลุ่มสถาปนิกได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะทางด้านสถาปัตยกรรมโดยตรง เช่น การมียอดจั่วภาคอีสานและการมีรายละเอียดย่อมุมเสา เป็นต้น

2. หากรูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่มีความอ่อนช้อย หรือมีรายละเอียดในการประดับประดาที่สวยงาม กลุ่มบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้และการยอมรับลักษณะไทยได้มากขึ้น เช่น การมีกาแลทตรง การมีรายละเอียดหน้าจั่วลายโครงสร้าง และการมีรายละเอียดหน้าจั่วลายตาเวน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทยที่มีความแตกต่างกัน เป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เนื่องจากกลุ่มสถาปนิกได้รับการศึกษาและประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยตรง ดังนั้น การออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในอนาคต สถาปนิกผู้ออกแบบควรคำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าว เพื่อให้กลุ่มบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้และยอมรับลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ได้มากยิ่งขึ้น

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	ค่าความเป็นลักษณะไทย						ค่าความเหมาะสม					
	กลุ่มสถาปนิก			กลุ่มบุคคลทั่วไป			กลุ่มสถาปนิก			กลุ่มบุคคลทั่วไป		
	การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า	
องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่												
1. กาน้ำ												
ก. อาคารมีกาน้ำ กับ อาคารไม่มีกาน้ำ	●	*		●	*		●	*		●	*	
ข. กาน้ำแบบตัดตรง กับ กาน้ำทรงตรง	●		*	●		*	●	*		○		
2. บันลม												
ก. บันลมมีขา กับ บันลมไม่มีขา	○			○			○			●	*	
ข. บันลมมีขา กับ บันลมมีขาหักลง	●	*		●	*		●	*		●	*	
3. ยอดจั่ว												
ก. ยอดจั่วภาคอีสาน อาคารมียอดจั่ว กับ อาคารไม่มียอดจั่ว	●	*		○			●	*		○		
ข. ยอดจั่วภาคใต้ อาคารมียอดจั่ว กับ อาคารไม่มียอดจั่ว	●	*		●	*		●	*		●	*	
4. หั้วแป												
อาคารมีหั้วแป กับ อาคารไม่มีหั้วแป	●	*		●	*		○			●	*	
5. ค้ำยัน												
ก. ค้ำยันภาคเหนือ อาคารมีค้ำยัน กับ อาคารไม่มีค้ำยัน	●	*		●	*		●	*		●	*	
ข. ค้ำยันภาคกลาง อาคารมีค้ำยัน กับ อาคารไม่มีค้ำยัน	●	*		●	*		○			○		

● = ความแตกต่างทางสถิติ ○ = ความไม่แตกต่างทางสถิติ * = ค่าความเป็นลักษณะไทย หรือค่าความเหมาะสม มีค่าสูงกว่า

ตารางที่ 6.1 แสดงผลสรุปของการวิเคราะห์ค่าความเป็นลักษณะไทย และค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	ค่าความเป็นลักษณะไทย						ค่าความเหมาะสม					
	กลุ่มสถาปนิก			กลุ่มบุคคลทั่วไป			กลุ่มสถาปนิก			กลุ่มบุคคลทั่วไป		
	การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า	
6. การเจาะช่องหน้าต่าง แคบและยาวมีปลายตัด กับ แคบและยาว มีปลายแหลม	●	*		●	*		●	*		○		
7. รายละเอียดหน้าจั่ว												
ก. รายละเอียดหน้าจั่วภาคเหนือ ลายโครงสร้าง กับ ลายไม้ทางตั้ง	●	*		●	*		●	*		●	*	
ข. รายละเอียดหน้าจั่วภาคกลาง ลายไม้ทางนอน กับ ลายลูกฟัก	●		*	●		*	●		*	●		*
ค. รายละเอียดหน้าจั่วภาคอีสาน ลายไม้ทางนอน กับ ลายดาว	●		*	○			●		*	○		
ง. รายละเอียดหน้าจั่วภาคใต้ ลายสาน กับ ลายตะวัน	●		*	●		*	●		*	○		
8. รายละเอียดหัวเสา แบบอ้อยควั่น กับ แบบบัว	○			●		*	○			●		*
9. รายละเอียดการย่อมุมเสา												
ก. มีย่อมุมเสา กับ ไม่มีย่อมุมเสา	●	*		●	*		●	*		●	*	
ข. มีย่อมุมหนึ่งชั้น กับ มีย่อมุมสองชั้น	●		*	●		*	●		*	○		

● = ความแตกต่างทางสถิติ ○ = ความไม่แตกต่างทางสถิติ * = ค่าความเป็นลักษณะไทย หรือค่าความเหมาะสม มีค่าสูงกว่า

ตารางที่ 6.1 แสดงผลสรุปของการวิเคราะห์ค่าความเป็นลักษณะไทย และค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ต่อ)

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (รูปแบบจริง กับ รูปแบบจำลอง)	การรับรู้ลักษณะไทย						การยอมรับลักษณะไทย					
	รูปแบบจริง			รูปแบบจำลอง			รูปแบบจริง			รูปแบบจำลอง		
	การเปรียบเทียบ	ทิศทางของการรับรู้		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของค่า		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของการยอมรับ		การเปรียบเทียบ	ทิศทางของการยอมรับ	
		เทียบ	สถาปนิก		ทั่วไป	เทียบ		สถาปนิก	ทั่วไป		เทียบ	สถาปนิก
6. การเจาะช่องหน้าต่าง แคบและยาวมีปลายตัด กับ แคบและยาว มีปลายแหลม	●	*		●		*	●	*		●		*
7. รายละเอียดหน้าจั่ว ก. รายละเอียดหน้าจั่วภาคเหนือ ลายโครงสร้าง กับ ลายไม้ทางตั้ง	●		*	●		*	●		*	●		*
ข. รายละเอียดหน้าจั่วภาคกลาง ลายไม้ทางนอน กับ ลายลูกฟัก	●	*		●		*	●	*		●		*
ค. รายละเอียดหน้าจั่วภาคอีสาน ลายไม้ทางนอน กับ ลายดาวเวน	●		*	●	*		●		*	●	*	
ง. รายละเอียดหน้าจั่วภาคใต้ ลายสาน กับ ลายตะวัน	○			●		*	●	*		●		*
8. รายละเอียดหัวเสา แบบอ้อยควั่น กับ แบบบัว	○			●		*	○			●		*
9. รายละเอียดการขอมุมเสา ก. มีขอมุมเสา กับ ไม่มีขอมุมเสา	●	*		●		*	●	*		●		*
ข. มีขอมุมหนึ่งชั้น กับ มีขอมุมสองชั้น	●	*		●	*		○			●		*

● = ความแตกต่างทางสถิติ

○ = ความไม่แตกต่างทางสถิติ

* = การรับรู้หรือการยอมรับลักษณะไทยมีค่าสูงกว่า

ตารางที่ 6.2 แสดงผลสรุปของการวิเคราะห์การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประนีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ (ต่อ)

3. สรุปการวิเคราะห์ความคิดเห็นทั่วไปและแนวทางการพัฒนาการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต

1. กลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ใกล้เคียงกับองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต จะมีค่าความเป็นลักษณะไทยสูงขึ้น

2. กลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตมีลักษณะไทยเป็นที่ยอมรับและเข้าใจได้โดยทั่วไป

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ พัฒนาจากองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต ร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่

1. การพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ต้องพัฒนาจากองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต โดยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน แต่ไม่ใช้การลอกเลียนแบบโดยตรง เพื่อให้เกิดงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับประเภทอาคาร

2. การพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ต้องพัฒนา ร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อรูปแบบงานสถาปัตยกรรม เพื่อให้เกิดงานสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับยุคสมัย

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับวิธีการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

1. กลุ่มสถาปนิกเห็นว่า การพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ควรเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ใหม่ แต่ยังคงเค้าโครงของลักษณะไทย เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมมีความเปลี่ยนแปลงไป เช่น สภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วิธีการดำเนินชีวิต เป็นต้น ดังนั้น การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ต้องมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย

2. กลุ่มบุคคลทั่วไปเห็นว่า การพัฒนาควรเกิดจากการนำรูปแบบในอดีตมาใช้โดยมีการตัดทอนหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดให้น้อยลง เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบในอดีตไม่มากนัก จึงสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายกว่า โดยไม่ต้องมีการตีความลักษณะไทยที่เกิดขึ้น

3. กลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไปมีความเห็นร่วมกันว่า การนำรูปแบบในอดีตมาใช้โดยไม่มีการตัดทอนหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียดให้น้อยลง เป็นการลอกเลียนรูปแบบในอดีต โดยใช้วัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาทางด้านรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมสมัยใหม่

แนวทางในการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ มีแนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาต้องมีความต่อเนื่องกับรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต โดยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางสถาปัตยกรรมในปัจจุบัน แต่ไม่ใช่การลอกเลียนแบบโดยตรง เพื่อให้เกิดงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับประเภทอาคาร

2. ในขณะที่ปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมมีความเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ต้องมีความสอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ อาทิเช่น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม คติความเชื่อ และวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น

3. ปัจจัยทางด้านวัสดุและเทคโนโลยี จัดเป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อรูปแบบงานสถาปัตยกรรม ดังนั้น งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ต้องอาศัยวัสดุและเทคโนโลยีเป็นแกนนำในการผลักดันให้เกิดการพัฒนา เพื่อให้เกิดงานสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับยุคสมัย สิ่งที่ค้นพบนี้สอดคล้องกับวิมลสิทธิ์ ทรายางกูร (2539: 63) ได้กล่าวไว้ว่า *“ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่เคลื่อนตัวด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานสถาปัตยกรรมย่อมต้องก้าวไปในทิศทางเดียวกัน และจำเป็นต้องอาศัยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์”*

4. แนวทางการพัฒนารูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ต้องสามารถสื่อความหมายให้กลุ่มบุคคลทั่วไปเข้าใจได้ เพื่อลดความแตกต่างที่เกิดจากประสบการณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป

5. ในการประยุกต์ใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต กลุ่มสถาปนิกจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตให้ถ่องแท้เสียก่อน

ดังที่วอลลิทซ์ ทรยางกูร (2539: 63) กล่าวว่า “เราต้องรู้จักตัวเราเองดีพอที่จะก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นใจ เพราะเราไม่อาจสร้างอนาคตด้วยประวัติศาสตร์ หากแต่ใช้ประวัติศาสตร์เป็นบทเรียนในการก้าวเดินไปสู่อนาคต จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับอดีตให้ได้ดีเสียก่อนจึงนำมาเป็นบทเรียนที่ถูกต้องได้ และยังไม่เคยปรากฏว่ามีตำราหรือแนวการสอนใดที่แนะนำให้ลอกรูปแบบของเดิมโดยตรง” ข้อสรุปนี้มีสอดคล้องกับสมเด็จพระญาณวิเศษ ทรงตรัสว่า “กินเข้าไปกลายเป็นเนื้อ” นั่นคือ การพัฒนาต้องมีการสืบสานรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในอดีต แต่มีใช้การลอกเลียนแบบผิด ๆ ทำให้เกิดความเสื่อมเสียและไม่เกิดการพัฒนาการที่ต่อเนื่องของสถาปัตยกรรมไทยในอนาคต

6. เฉพาะการศึกษานี้การพัฒนาแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เน้นการศึกษาในเชิงรูปธรรม ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาในเชิงนามธรรมเพิ่มเติม เพื่อให้การพัฒนาแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่มีเอกลักษณ์ไทยที่ชัดเจนมากขึ้น

7. การประยุกต์ใช้รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตให้เรียบง่ายขึ้น และเข้ากับรูปแบบสมัยใหม่ควรมาจากเหตุผลของการออกแบบ ไม่ใช่มาจากความจงใจให้เกิดลักษณะไทย เพราะจะทำให้เกิดงานสถาปัตยกรรมที่ไม่มีคุณค่าและทำให้ค่าก่อสร้างเพิ่มขึ้น เช่น รูปแบบค้ำยันในอดีตของเรือนทางภาคเหนือจะมีการแกะสลักอย่างสวยงาม การนำมาประยุกต์ใช้ควรคำนึงถึงความจำเป็นของโครงสร้างหลังคาอาคารเป็นหลัก โดยการประยุกต์ให้มีรูปแบบเรียบง่ายเหมาะสมกับรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เป็นต้น

8. เป้าหมายในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ อยู่ที่การสร้างสรรคงานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์ที่เหมาะสมกับที่ตั้งและประเภทของอาคาร ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น โรงแรมที่ตั้งอยู่ทางภาคเหนือสามารถนำกาแลมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดบรรยากาศความเป็นลักษณะไทยพื้นถิ่นภาคเหนือ ส่วนในภาคใต้สามารถนำยอดजूมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดงานสถาปัตยกรรมที่มีบรรยากาศความเป็นลักษณะไทยพื้นถิ่นภาคใต้ เป็นต้น

9. สถาบันการศึกษาทางสถาปัตยกรรมควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ความสำคัญกับวิชาสถาปัตยกรรมไทยในอดีตให้มีชัดเจนและลึกซึ้งมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทางด้านสถาปัตยกรรมไทยในอนาคต

10. การพัฒนาแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ นอกจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มีส่วนในการกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมให้มีเอกลักษณ์ไทยแล้ว ยังมีผลมาจากจิตสำนึกในการประกอบวิชาชีพของสถาปนิก ที่เป็นผลมาจากกระบวนการศึกษา ดังนั้น จึงควรมีการปลูกจิตสำนึกและสร้างความเข้าใจในการสร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เกี่ยวกับองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม ผลการวิจัยที่ได้มีลักษณะเป็นวงกว้าง เนื่องจากคัดเลือกอาคารตัวอย่างที่ตั้งอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยไม่ได้จำกัดประเภทของอาคาร ดังนั้น งานวิจัยต่อ ๆ ไป จึงควรมีการวิจัยในลักษณะเจาะลึกเกี่ยวกับค่าความเป็นลักษณะไทยและค่าความเหมาะสม ตลอดจนการรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ยังมีองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่น่าสนใจ ได้แก่ การเจาะช่องราวระเบียง รูปแบบบันลุ่ม รายละเอียดการใช้บัว และลวดลายประดับต่าง ๆ เป็นต้น ที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในอนาคต

2. ควรมีการศึกษารูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในแต่ละภูมิภาค อาทิเช่น ภาคเหนือมีการใช้น้ำยันทในการตกแต่งเหนือประตูห้องต่าง ๆ ภาคกลางมีบันลุ่มตัวงาที่มีแบบแผนและเป็นเอกลักษณ์ของเรือนไทยเดิม ภาคอีสานมีการใช้ยอดจั่วที่มีรูปแบบหลากหลายและแตกต่างจากยอดจั่วของภาคได้ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบให้มีลักษณะไทยสมัยใหม่ที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต มีการนำมาประยุกต์ใช้ในอาคารประเภทต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาว่า การประยุกต์ใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตมีความเหมาะสมกับอาคารประเภทต่าง ๆ อาทิเช่น บ้านพักอาศัย สถานที่ราชการ และอาคารสูง เป็นต้น เพื่อกำหนดขอบเขตและทิศทางการพัฒนารูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอนาคต

4. ควรมีศึกษาถึงแนวทางการนำรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ มาใช้ร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้เกิดความกลมกลืนและสอดคล้องกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ เช่น สภาพสังคม เศรษฐกิจ และวิถีการดำเนินชีวิต เพื่อสะท้อนถึงเอกลักษณ์ไทยในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

5. ควรมีการศึกษาถึงระดับค่าความเป็นลักษณะไทยและค่าความเหมาะสม จากการใช้รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมในระดับต่าง ๆ กัน เพื่อหาระดับของรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่มีค่าความเป็นลักษณะไทยและค่าความเหมาะสมในประเภทอาคารนั้น ๆ อาทิเช่น อาคารรัฐสภา จำเป็นต้องแสดงออกถึงลักษณะไทยได้อย่างเด่นชัด เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ ในขณะที่อาคารศาลากลางจังหวัดต้องแสดงออกถึงลักษณะไทยในระดับท้องถิ่น เป็นต้น